

LINGUA GALEGA

Ortografía 2

rodeira

Índice

Reglas de acentuación	3
Acentuación diacrítica	4
Casos especiais de acentuación	5
Uso de «b» e «v»	7
Uso de «h»	9
Uso de «j», «k», «w» e «y»	10
Grupos consonánticos	11
A diérese	14
O guión	14
A raia	15
Palabras xuntas e separadas	15
Maiúsculas e minúsculas	17

Solucionario Ortografía 2

Actividades

- 1.** *Palabra:* apóstolo. *Leva acento gráfico:* si. *Xustificación:* é unha palabra esdrúxula. / *Palabra:* canibal. *Leva acento gráfico:* si. *Xustificación:* é unha palabra grave rematada en consoante distinta de -n e -s. / *Palabra:* capitán. *Leva acento gráfico:* si. *Xustificación:* é unha palabra aguda rematada en -n. / *Palabra:* bambú. *Leva acento gráfico:* si. *Xustificación:* é unha palabra aguda rematada en vogal. / *Palabra:* estrada. *Leva acento gráfico:* non. *Xustificación:* é unha palabra grave rematada en vogal. / *Palabra:* índice. *Leva acento gráfico:* si. *Xustificación:* é unha palabra esdrúxula. / *Palabra:* cómic. *Leva acento gráfico:* si. *Xustificación:* é unha palabra grave rematada en consoante distinta de -n e -s. / *Palabra:* comedor. *Leva acento gráfico:* non. *Xustificación:* é unha palabra aguda rematada en consoante distinta de -n e -s. / *Palabra:* venres. *Leva acento gráfico:* non. *Xustificación:* é unha palabra grave rematada en -s. / *Palabra:* festival. *Leva acento gráfico:* non. *Xustificación:* é unha palabra aguda rematada en consoante distinta de -n e -s.
- 2.** *Asegúrovolo:* eu non tiven nada que ver co que pasou alí. / Non podo máis! *Acumúlaseme* o traballo da casa e aquí non hai quen axude. / As novas cortinas *amósallelas* aos teus pais en canto cheguen. / Os cartos *devolvéronnos* en canto llelos pedimos.
- 3.** *Louza (G) – louzá (A).* Gústame ese cadro que representa unha campesiña galega louzá e esvelta. – Despois de gardar a louza no seu sitio, freguei a cociña. / *Cagado (G) – cágado (E).* Vou ter que cambiarlle o cueiro ao bebé porque está cagado. – Acabo de ver un cágado nese regato. / *Ananas (G) – ananás (A).* Os bonsais son unhas árbores ananas que poden alcanzar un gran valor. – Gústame facer zumes mesturando varias froitas: laranxa, ananás, pomelo... / *Revólver (G) – revolver (A).* Ela estivo a revolver nos meus papeis e agora non atopo ese documento. – O revólver do bandido quedou sen balas e tivo que se render. / *Soán (A) – soan (G).* As voces desta coral soan de marabilla. – O vento soán adoita ser quente. / *Cábala (E) – cabala (G).* Montaron unha gran cábala para conseguir a destitución do ministro. – Aquí está o peixe grellado: para min é a cabala e para ti os xurelos. / *Area (G) – área (E).* A area desta praia é das máis finas e brancas que vin nunca. – O helicóptero buscou os desaparecidos nunha área de máis de 200 km cadrados. / *Temperá (A) – tempera (G) – témpera (E).* Eu antes pintaba moito con acuarelas, mais agora prefiro a témpera. – Podes pousar a cunca co leite quente preto da fiestra para ver se tempera. – Os expertos din que, debido á calor, este ano o viño terá unha maduración temperá.
- 4.** Autobús, parchís, cámara, pirámide, púxil, limón, cráter (ou volcán), túnel, iglú, móbil, máscara, lámpada, esquimó, helicóptero.
Resposta aberta.

5. Os outros enmudeceron ao ver como tremían as pequenas mans da muller mentres agarraba con forza o ~~revolver~~ **revólver**. Niso disparóuselle un tiro contra o teito e os tres comezaron a dar gritos alporizados. En medio da confusión, o tal Delmiro aproveitou para liscar por ~~detrás~~ **detrás** dos ~~sofas~~ **sofás** cara á porta exterior e botarse escaleiras abaixo. / Rosiña saíu aloucadamente tras del coa arma na man e sentiuse nas escaleiras a detonación, multiplicada polo eco dun par de disparos. Despois a moza volveu entrar ás carreiras, pechou a porta dun golpe, pasou todos os ferrollos e asomouse ao ~~balcon~~ **balcón**, desde onde volveu a descargar dous ou tres tiros máis contra o tal Delmiro cando intentaba saír pola porta principal en dirección á rúa, coxeando ostensiblemente. Logo, muda de estupor, entrou na sala outra vez, achegouse ao ~~telefono~~ **teléfono** e, sen deixar de apreixar coa man dereita o ~~revolver~~ **revólver**, marcou coa esquerda o ~~numero~~ **número** da policía. / Só acertou a dicir o enderezo e unhas palabras confusas. Despois rompeu a chorar e deixouse caer no ~~sofa~~ **sofá**, alentando con dificultade e tremendo de axitación, mentres permanecía ~~inmobil~~ **inmóbil** e ~~palida~~ **pálida** coma unha estatua de ~~marmore~~ **mármore**.
6. *Palabra: alegría. Leva acento gráfico: si. Xustificación: hai un hiato de vogal aberta e vogal pechada, e a pechada é tónica (que leva acento). / Palabra: náusea. Leva acento gráfico: si. Xustificación: é unha palabra esdrúxula. / Palabra: moeda. Leva acento gráfico: non. Xustificación: é unha palabra grave rematada en vogal. / Palabra: muíño. Leva acento gráfico: si. Xustificación: hai un hiato de dúas vogais pechadas, sendo a segunda tónica (que leva acento). / Palabra: despois. Leva acento gráfico: non. Xustificación: é unha palabra aguda rematada en ditongo decrecente. / Palabra: falar ei. Leva acento gráfico: non. Xustificación: é unha palabra aguda rematada en ditongo decrecente.*
7. Resposta aberta.
8. En non ~~quería~~ **quería** ~~destruir~~ **destruír** o teu castelo de area. Foi un accidente. ~~Perdoame~~ **Perdóame**. / O meu ~~tio~~ **tío** ~~Luis~~ **Luís**, que é psiquiatra, está a estudar os efectos ~~terapeuticos~~ **terapéuticos** dos deportes ~~nauticos~~ **náuticos**. / Eu non ~~sabia~~ **sabía** que a ~~raíña~~ **raíña** de Holanda fose tan ~~ancia~~ **anciá**. / O meu amigo ~~Xoan~~ **Xoán** viviu en ~~Suiza~~ **Suíza** moitos anos e despois volveu a Galicia. / A el ~~doelle~~ **dóelle** a ~~miude~~ **miúdo** a cabeza por culpa do ~~ruido~~ **ruído** que sempre hai na ~~sua~~ **súa** ~~rúa~~ **rúa**. / Hai unha grande ~~expectacion~~ **expectación** na sala onde se celebra o ~~xuize~~ **xuízo** contra esa estrela do ~~beisbol~~ **béisbol**.

Actividades

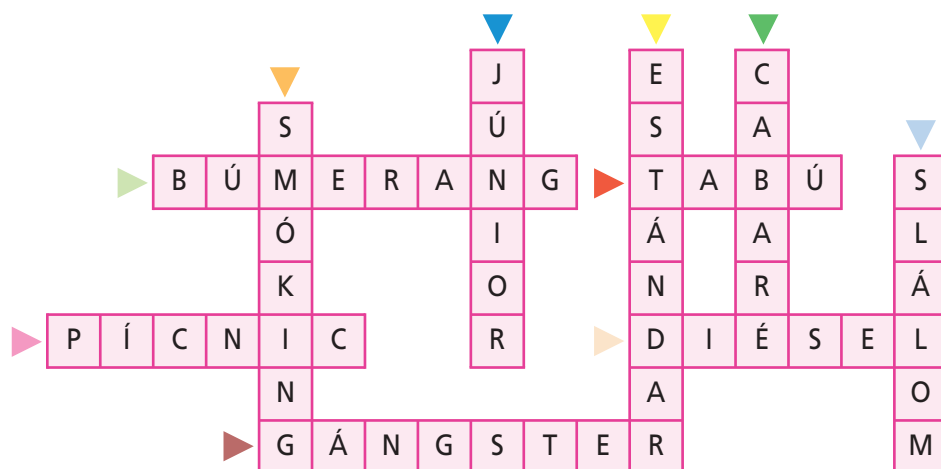
1. ● té – bola / ● bóla – pé / ● oso – bésta / ● ás – pola / ● óso – besta / ● nó – póla.
Resposta aberta.
2. *Os meus sobriños veñen visitarme cada semana.* → O meu sobriño **vén** visitarme cada semana. / *Eses amigos meus son avogados.* → Ese amigo meu **é** avogado. / *Por que non vides nunca a Vigo en tren?* → Por que non **vés** nunca a Vigo en tren? / *Eles dan diñeiro para calquera acto benéfico.* → El **dá** diñeiro para calquera acto benéfico.
3. Resposta aberta.

4. Necesito *máis* fariña. Con esa non chega para facer a empanada. – Eu cheguei á cita puntual, *mais* Antón atrasouse media hora. / Manuel María é, se cadra, o poeta *máis* recoñecido da Terra *Chá*. – Déixame a túa bicicleta, que xa *cha* devolvo pola tarde. / A proxectada construción dunha *presa* neste río pon en perigo a flora e a fauna da zona. – Síntoo, teño moita *pré*sa e por iso non podo seguir de parola contigo. / *Vós* fostes os responsables do que ocorreu, así que debes desculparvos. – Eu xa vos dixera que esa alfombra era pequena: agora hai que ir devolvela. / Se volves cedo, aínda poderemos ir ao cine ás oito e media. – *Sé* bo e vai axudar a teu pai a limpar os baños. / Eles xa *nos* dixeran que podía chover. Non sei por que non trouxemos os paraguas. – Creo que esas flores son para *nós*, polo noso aniversario de voda.
5. Un día daqueles aparéceme na casa un dos pastores do meu gando que me di que ~~ven~~ *vé*n a todo correr porque ao ~~pe~~ *pé* da Rocha do Corvo apareceu un estranxeiro que, sen ~~mais~~ *máis* nin ~~mais~~ *máis*, alá lle botou man ~~as~~ *ás* ~~mais~~ *máis* ben mantidas vacas do rabaño e arramplou con elas como quen leva algo que lle pertence. Trataron os coidadores de llo impedir e emprendeuna a paus con eles con tal furia que deixou no campo por mortos a ~~mais~~ *máis* da metade. Quentouseme entón o xenio e, sen pensalo dúas veces, agarrei a lanza e marchei ~~a~~ *á* carreira para lle parar os ~~pes~~ *pés* ao ladrón. Vino como afalaba un par de becerriñas de curvados cornos e berreille de lonxe: «¡Párate aí, condenado, que te atraveso!».

Actividades

1. Verbo + pronome(s) átono(s): *pasa* + (o balón) → pásao; *gardo* + (a vós) (os cadernos) → gárdovolos; *resolverán* + (o problema) → resolverano; *escoita* + (a canción) → escóitaa. / Verbo + 2ª forma do artigo: *ti farás* + (a cama) → ti fara-la cama; *sabes* + (a resposta)? → sábe-la resposta?; *apagar* + (o ordenador) → apaga-lo ordenador; *fixeras* + (a comida) → fixéra-la comida.
2. *Dille que sabes*: dille que si sabes. – *Dille qué sabes*: dille todo o que sabes. / *Pregunta quen quere*: pregunta a persona que o desexa. – *Pregunta quen quere*: pregunta cal das persoas quere. / *Ela non dixo que quería*: ela non dixo que si quería. – *Ela non dixo qué quería*: ela non dixo o que quería. / *Pregúntalle cando pode*: pregúntalle no momento en que pode. – *Pregúntalle cándo pode*: pregúntalle en que momento pode.
3. Encrucillado.

Xa temos todo listo para o *pícnic*: a tortilla de patacas, a neveira portátil, o mantel... / Aquel vello bosquimán australiano é un experto no lanzamento de *búmerang*. / Estou moi contento co meu coche de motor *diésel*: consome moi pouco. / O que máis me gustou do *cabaré* ao que asistimos onte foi o ambiente e a música. / Aquela película policial trataba sobre a vida dun célebre *gángster* norteamericano. / Xoán alugou un *smóking* para asistir á cea de gala na residencia do embaixador. / As probas que me fixeron na óptica son as propias dunha revisión ocular *estándar*. / A esquiadora suíza Sonia Nef foi terceira na proba de *sláalom*. / Non fales do cancro na casa de Anxo: ese é un tema *tabú*. / O noso equipo de baloncesto quedou subcampión provincial na categoría *júnior*.

4. *Áxil* → axilmente; *rápida* → rapidamente; *fácil* → facilmente; *mecánica* → mecanicamente; *cortés* → cortesmente; *última* → ultimamente; *momentánea* → momentaneamente; *económica* → economicamente.

Antes mallábase o cereal á man, pero agora ese proceso faise mecanicamente. / Onde andará Xaquín? *Ultimamente* non o vexo por aquí. / Quero conseguir un traballo para ser *economicamente* independente dos meus pais. / Hoxe estivemos *momentaneamente* sen luz porque houbo unha avaría no tendido eléctrico. / Se queres que eu sexa educado e correcto contigo, ti tamén debes tratarme *cortesmente*. / Debemos saír *rapidamente* do edificio: acaba de soar a alarma de incendios. / Gústame ir ao zoolóxico e ver como os monos ruben *axilmente* polas árbores. / Co meu coche novo aparco moi *facilmente* porque é moi pequeno e manexable.

5. Esa camiseta de ~~balóncesto~~ *baloncesto* ~~eme éme~~ moi grande. ~~Qué~~ *Que* pensas ti? / Primeiro usa ti o ~~afialapis~~ *afialapis* e despois ~~pasallelo~~ *pásallelo* aos teus compañeiros. / ~~Qué~~ *Que* sorte! Este ~~camping~~ *cámping* é boísimo. ~~Difícilmente~~ *Difícilmente* atoparemos outro mellor por aquí. / A eles ~~dalles~~ *dálles* vergonza pedirche o teu dicionario ~~aleman-galego~~ *alemán-galego*. ~~Deixasllelo~~ *Déixasllelo*? / Non sei ~~qué~~ *que* facer. Irei ao curso de ~~windsurf~~ *windsurf* ou ao de linguaxe ~~xurídico-administrativa~~ *xurídico-administrativa*? / Por ~~qué~~ *que* non paras quieto nun sitio? Non sexas ~~fervellasverzas~~ *fervellasverzas*. / Hoxe podemos ir de ~~picnic~~ *pícnic* á praia do Lago. ~~Sóavos~~ *Sóavos* ese sitio? ~~Qué~~ *Que* vos parece a idea?

6. *Graves*: diocese, téxtil, elite, atmosfera. *Esdrúxulas*: olimpíadas, triatlón.

A Xunta concederalles axudas aos traballadores afectados polos expedientes de suspensión de contratos das empresas do *téxtil* e da confección de Galicia. / O barcelonés Carlos Gil, en categoría masculina, e a madrileña Ana Burgos, na feminina, proclamáronse onte campións de España de *triatlón*. / O Celta retorna a *elite* da Primeira tras gañar por 1-3 en Xerez, só un ano despois de perder a categoría. / Benedicto XVI acepta a renuncia de Gea Escolano como bispo da *diocese* de Mondoñedo-Ferrol. / A Universidade Internacional Menéndez Pelayo (UIMP) reuniu esta semana en Santander algunhas das primeiras autoridades científicas sobre Titán, a lúa xigante de Saturno, o único satélite do Sistema Solar que ten *atmosfera*. / Hoxe comezan en Salamanca as XXXVI *Olimpíadas* Internacionais de Física.

7. O ex-campión mundial de *décatlon* ten graves problemas *cardíacos*. / O *heroe* da película que vin onte era o soldado *celtibero* que levaba a *cuadriga* do emperador. / O *chofer* do autobús accidentado non ten *tetraplexía*, senón unha lesión na *traquea*. / El non entende nada de *paxaros*: díxome que ese *xílgaro* era un *pelicano*. / O que vimos no ceo non foi un *mísil*, senón un meteorito que penetrou na *atmosfera* terrestre. / O meu profesor de *karate* tivo unha lesión na *medula* e agora padece *hemiplexía*. / Esa arqueóloga é un experta en *petróglifos* galegos e en *xeróglifos* exipcios. / O meu veciño, o biólogo, ten unha conversa moi *anódina*: só fala de *réptiles* e de *térmites*.

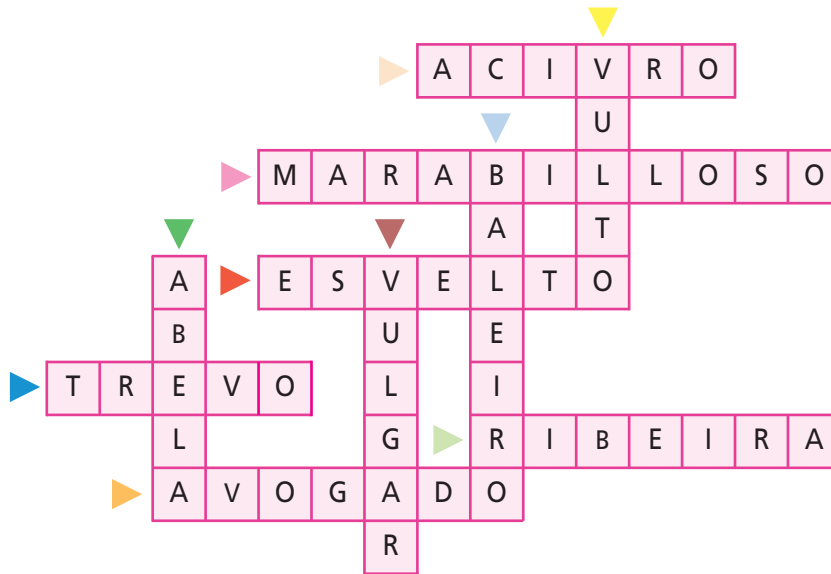

1. Meu pai fixo **vinte** (→ regra 5) **buratos** (→ regra 6) co seu trade. / Despois do accidente, sinto unhas dores **leves** (→ regra 6) no **brazo** (→ regra 7) dereito. / O **vicepresidente** (→ regra 8) dixo que se **prohibiría** (→ regra 2) fumar durante as roldas de prensa. / Onte fun **ver** (→ regra 3) ao porto un **submarino** (→ regra 8) inglés. / Ese ancián **divírtese** (→ regra 7) moito xogando co seu **bisneto** (→ regra 8). / Na miña factura de teléfono **había** (→ regra 4) dez chamadas **interprovinciais** (→ regra 9). / Algúns **inventos** (→ regra 1) **contribuíron** (→ regra 3) enormemente ao progreso da humanidade. / O karateka galego dixo que aínda **conserva** (→ regra 2) forzas para o último **combate** (→ regra 1).

2. O náufrago descri**biu** aos periodistas como sobrev**ivi**u naquel illote durante tres semanas. / Eu creo que **conversar** con el **resolvería** o problema, pero Ana di que non **serviría** para nada. / Por sorte, onte **reservei** os dous últimos cuartos que **había** libres nese hotel. / Non conc**ibo** como eles me **atribúen** a min esas palabras: eu nunca dixen tal cousa. / **Convén** que vos **inscribades** nese curso de ioga canto antes. / O presidente dixo que non **sabía** que o seu conselleiro mal**versara** fondos públicos. / Eu só **intervín** na reunión para dicir que **subscribía** por completo as palabras de Paula. / O químico **disolveu** os compoñentes en auga e logo **distribuíu** a mestura en tubos de ensaio.

Verbos con «b»: describir, haber, concibir, atribuír, inscribir, saber, subscribir, distribuír, sobrevivir.
Verbos con «v»: sobrevivir, conversar, resolver, servir, reservar, convir, malversar, intervenir, disolver.

3. Encrucillado.

Aproveitei un baúl **baleiro** para gardar todas as mantas. / O meu **avogado** decidiu recorrer a sentenza do xuíz. / Non escaches as **abelás** cos dentes, que aínda vas romper un. / Sen dúbida, a ópera que máis me gusta é *As vodas de Figaro* de Mozart: paréceme unha obra **marabillosa**. / Non é aconsellable acampar na **ribeira** do río porque nesta época do ano adoita haber asolagamentos. / A meu pai van quitarlle no hospital un **vulto** de graxa que ten nas costas. / Se atopas un **trevo** de catro follas, gárdao porque din que dá boa sorte. / O costume de usar pólas de **acivro** no Nadal pode poñer en perigo a supervivencia deste arbusto. / Cristovo é moi **vulgar**: sempre está cuspindo e dicindo barbaridades. / Ela ten unha figura tan **esvelta** que podería traballar de modelo de pasarela.

4. Oitavo – avoa. Bol**bo**reta – des**bo**tar. Absol**ver** – **vern**íz. Absorb**er** – g**ob**erno. Nobelo – dé**be**da. Gravación – **ava**ría.

Resposta aberta.

5. **Ab**riuse o semáforo e pisei o acelerador ata o fondo. O motor ruxiu como as **b**estas cando están en celo. Metín a segunda e agarrei con forza o **vo**lante; non se deron conta ata que estiven enriba deles. Non **tiveron** tempo nin de **move**rse; levantaron ó aire as súas mans marab**il**losas intentando determe, pero xa era inútil. Tireime a eles como me tir**aba** á **ne**ve da montaña, **sab**endo que duraría pouco, que deseguida todo estaría porco e enlurdiado. / E así foi. Agora **vostede** faga o que queira. Entón dixéronme que só tiña dúas saídas: ou a cadea por criminal ou o manicomio por tolo. A miña muller pensou que isto era mellor e dixo o que lle mandou o **avog**ado. A min tanto me **daba**, así que calei. Ó comezo ela **víñame** **ver** todos os días de **visita**, e despois cada **vez** menos. E agora **vostede**, despois de tantos anos, empéñase en **bot**arme fóra, para que refaga a miña **vida**, di, pero, ¿que **vida**? A min só hai unha cousa que me apetece **vol**ver facer. / **Vostede** é **novo**, doutor, e é unha **boa** persoa: para comigo a falar e a **bo**tar un cigarro. Por iso lle quería contar todo isto antes de marchar, para que despois non se diga...

6. Nese **bestiario** medieval aparecen seres como a harpía, o dragón, o unicornio... – O adestrador e os xogadores, reunidos no **vestiario**, estudaron a táctica para o segundo tempo. / Na nosa horta temos cebola, tomate, **ravo** e leituga. – O **rabo** axúdalle ao gato a manter o equilibrio nos seus saltos. / Vai á ferraxaría e compra unha **bobina** de arame de aceiro. – A peste **bovina** provocou a morte de milleiros de vacas en moitos países. / O **cabo** cumpriu ao pé da letra as ordes do sarxento. – Se queres **cavo** eu os buratos e despois ti plantas as árbores. – No **cabo** Touriñán hai un fermoso faro. / A froita xa ten **balor** e cheira mal: hai que tirala. – O **valor** deste apartamento aumentou moito desde que o comprei. / Que non se che ocorra **revelar** a ninguén o meu segredo. – Manuel dixo que non atura máis e que hoxe se vai **rebelar** contra o seu xefe. / Fun á óptica cos meus avós e agora eles, coas súas lentes novas, **ven** moito mellor. – Paréceme **ben** a túa proposta. Penso que debemos facer o que dis. / Os meteorólogos descartan que este ano se produza unha **baga** de calor como a do 2003. – Teño unha **vaga** idea do que puido ocorrer alí, pero prefiro que mo contes ti. – Helena é a persoa máis **vaga** que coñezo. Nun mes foi incapaz de rematar ese traballo. – Miña nai fai un saboroso licor coas **bagas** do sabugueiro.

7. **bela**: fermosa, que resulta agradable e harmoniosa nas formas. – **vela**: peza de lona ou tea resistente usada para recibir o vento e facer avanzar unha embarcación. Resposta aberta. / **abalar**: mover, axitar ou facer oscilar unha cousa sen cambiala de lugar. – **aval**ar: darlle a alguén a garantía de pagar en caso de que non poida facelo o que está obrigado. Resposta aberta. / **bate**: pau usado nalgúns deportes, como o béisbol, para golpear a pelota. – **vate**: aquel que fai vaticinios, adiviño, profeta. Resposta aberta. / **botar**: tirar ou lanzar unha cousa mediante impulso. – **votar**: dar ou emitir un voto. Resposta aberta. / **balón**: pelota grande que se utiliza en varios deportes. – **valón**: de Valonia (Bélxica) e modalidade do francés falada nesta zona. Resposta aberta. / **nabal**: terreo plantado de nabos. – **naval**: relativo aos barcos e á navegación. Resposta aberta. / **bago**: uva, considerada individualmente. – **vago**: sen precisión, sen detalle; que non é amigo de traballar, preguiceiro, lacazán. Resposta aberta.

1. Era normal que aquel lugar estivese **des**habitado (→ regra 7): ningún ser **h**umano (→ regra 3) podería sobrevivir alí. / Xoán fixo un esforzo **sobre**humano (→ regra 7) para superar os seus problemas de **alcohol**ismo (→ regra 5). / **Ah!** (→ regra 6) Xa lembro! A rapaza que te chamou por teléfono foi **He**lena (→ regra 8). / Esvarei no chan do **hiper**mercado (→ regra 2) porque o fregaran e estaba **hú**mido (→ regra 3). / **Hai** (→ regra 1) dous días que Marta está no **hosp**ital (→ regra 4) cunha perna rota. / O meu curmán **her**dou (→ regra 1) un terreo dunhas duascentas **hec**táreas (→ regra 2).
2. Co prefixo «hepta» ('sete'): heptágono... / Co prefixo «helio-» ('sol'): helioscopio... / Co prefixo «hidro-» ('auga'): hidroterapia... / Co prefixo «hipno-» ('sono'): hipnotizar... / Co prefixo «homo-» ('igual'): homonimia... / Co prefixo «hetero-» ('diferente'): heterodoxo... / Co prefixo «hepat-» ('fígado'): hepatite... / Co prefixo «hemo-» ('sangue'): hemoglobina...
3. Ao cruzar o **areal** de novo se lle foi un esguello ao **heroe** para as táboas que podrecían medio enterradas na lama da ribeira. A súa cóncava nave de moitos bancos, perdida a pintura e chea de fendas, languidecía entre cheiros de **brea** e marusía, afastada das demais embarcacións de curvadas **proas** que esperaban o momento de se faceren de novo ao mar. / —Disque acaba de chegar unha nau fenicia —comentoulle de pasada Filetío—. Contáronme que veñen das illas do Océano, máis alá das Columnas de **Hércules**. / —**Boh**, ¿e onde está fondada entón? —botoulle Ulises unha ollada interrogativa ao **horizonte** mariño. / —Non sei, a min díxomo Eumeu —encolleu os **ombros** o boeiro. / —As illas do Océano —suspirou o **heroe** cuns suaves movementos de cabeza arriba e abaixo—. **Velaí**, Filetío, uns sitios nos que deixei parte da miña **alma**.
4. Baía - **ba**hía; transeúnte - **transe**húnte; filarmónica - **fil**harmónica; cacauete - **ca**cahuete; bafo - **ba**fo; **hule** - hule; **taitiano** - **ta**hitiano; formigón - **for**migón; **in**óspite - **inh**óspite; tafur - **ta**húr; exuberante - **ex**huberante; almofada - **alm**ohada.

Convén poñer na mesa un mantel de **hule**, así protexemos mellor o verniz da madeira. / Non me gusta a cidade: paréceme un lugar **inh**óspite cheo de monstros de **for**migón. / Cando o noso barco fondeou na **baía** puidemos ver a **ex**uberante vexetación da costa. / Non xogues ao póker con Emilio: é un **ta**fur e vas quedar sen cartos. / Comín **ca**cahuetes na cama e agora teño a **alm**ofada chea de cascas. / Un dos violinistas da Orquestra **Fil**harmónica de Galicia é **ta**hitiano. / Vai tanto frío na rúa que o **bafo** da respiración dos **transe**úntes parece fume.
5. **Hedra** – **co**herente. **Pre**historia – **h**isteria. **É**rguete – **er**mida. **In**char – **in**dagar. **Or**namental – **or**fo. **O**mbro – **om**nívoro. **Coh**ibir – **pro**hibir. **H**iena – **hier**ático. **Har**monía – **har**pía.

Resposta aberta.
6. ~~Hola~~ **Ola** Carme! Xa é hora de comer. Queres que che prepare uns ~~hoves~~ **ovos**? / Paréceme ~~desoneste~~ **des**honesto que lle ~~proibas~~ **pro**hibas facer iso ao teu ~~hirmán~~ **irmán** cando ti o fas sempre. / ~~Ai~~ **Hai** xa corenta minutos que o cónsul ~~indú~~ **hindú** ten impo: creo é mellor levalo ao hospital. / Xosé ~~Enrique~~ **Hen**rique caeu xusto ~~ahí~~ **aí** e agora ten o ~~húmerø~~ **ú**mero roto e outros ~~høses~~ **ósos** fisurados.

1. Encrucillado.

Uso de «j», «k», «W» e «y»

Resposta aberta.

2. ● → w; ● → k; ● → j; ● → y.

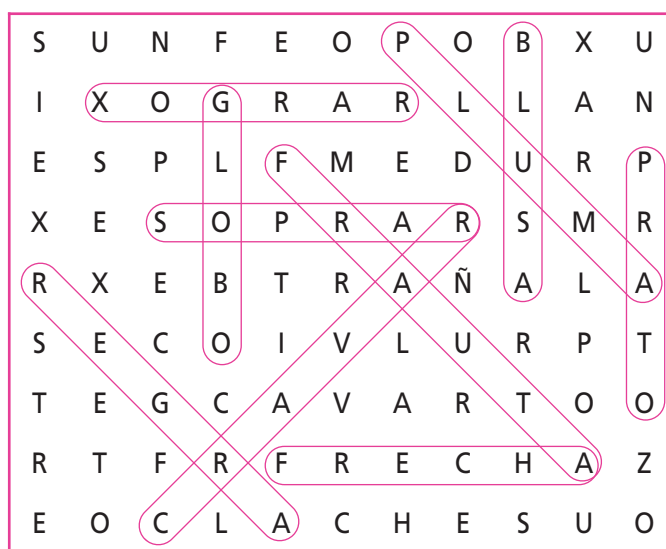
A constelación de Cygnus, a uns 149 anos luz da Terra, alberga un planeta, lixeiramente máis grande ca Xúpiter, que orbita arredor de tres soles, un descubrimento que mañá publica a revista *Nature*. O autor do achado é o investigador Maciej Konacki que estudou os datos proporcionados polo telescopio *hawaiano* Keck 1. / O francés Sebastien Loeb (Citroën) adxudicouse o seu cuarto triunfo consecutivo ao imporse no *rallye* de Turquía. / Hoxe ás 22:30 horas no Pub Dado Dada de Compostela ofrecerase un concerto de repertorio de *jazz* a cargo de Terela Gradín e Manolo Gutiérrez-Cuarteto. / O Tribunal Supremo dos Estados Unidos avisou ás redes de intercambio de música P2P de que serán responsables da violación do *copyright* cando os seus usuarios distribúan música sen permiso dos propietarios dos dereitos. / Os Tonechos encontran por fin esta noite o tesouro do padriño, que tantos quebracabezas lle ocasionou á familia protagonista. Ocorrerá no último programa da temporada de *O show dos Tonechos*. / O buque oceanográfico Vizconde de Eza saíu onte do porto de Vigo para iniciar a campaña de investigación sobre o *stock* de fletán e de bacallau nas augas da NAFO, especies que máis capturan nesa zona. / O documental dirixido por James Keach titulado *A enfermidade do vento* está ambientado en Nairobi e reflicte que o 70% da poboación da capital *kenyana* non dispón de auga potable e vive na carencia máis absoluta. / Un dos documentais que ofrecerá este verán o programa Documentos TV é o titulado *O enigma do párkinson*, que fala sobre a dramática enfermidade que afecta ao actor Michael J. Fox. / No acto de presentación da candidatura olímpica Madrid 2012 estiveron presentes, entre outros, o secretario de Estado para o Deporte, Jaime Lissavetzky; o presidente do COE, José María Echevarría; o membro español do COI Juan Antonio Samaranch *júnior* e o presidente do Real Madrid, Florentino Pérez. / Pouco se coñecía do confidente do caso *Watergate*, xa que os dous reporteiros se comprometeron a non revelar a súa identidade: home, fumador e bebedor de *whisky* escocés.

3. O **hobby** dos meus irmáns é o deporte: un practica **judo** e o outro **hóckey** sobre patíns. / Para preparar este cóctel hai que mesturar zume de **kiwi**, **vodka** e **whisky**. / O excéntrico presidente taiwanés fixo instalar un **karaoke** no **jumbo** no que ía viaxar. / Mentres eles xogaban ao **póker**, eu puxen algo de **jazz** e preparei uns **sándwiches**. / O **karateka** **kuwaití** quedou **groggy** despois do golpe que recibiu na cabeza. / Aquela era unha situación **kafkiana**: Ramiro recitaba sonetos **shakesperianos** mentres bailaba **twist** vestido cun **bikini**.
4. **kimono** - quimono; **yogur** - iogur; **wáter** - váter; **pekinés** - pequinés; **sexy** - sexi; **marajá** - maraxá; **yoga** - ioga; **folk** - folc; **rugby** - rugbi; **irakí** - iraquí; **kilómetro** - quilómetro; **búnker** - búnquer.
Resposta aberta.

Actividades

1. Encrucillado.

Grupos consonánticos

O **globo** do neno saíu voando porque había moito vento. / Dime onde queres que poña o cadro, que xa vou **cravar** a alcaíata. / Martín Codax é, se cadra, o **xograr** galego máis coñecido. / O recheo desta almofada é de **plumas** de ganso. / Polo seu aniversario, meu irmán vai **soprar** dezaseis candeas. / A **frecha** que disparou o arqueiro deu xusto no centro da diana. / Ponlle un **prato** de sobremesa ao teu avó, que quere un pouco de arroz con leite. / A profesora de música díxome que teño que practicar máis coa **frauta**. / Para a clase de debuxo preciso **regra**, escuadro e cartabón. / Nas rebaixas comprei unha **blusa** que combina moi ben coa miña saia vermella.

2. A denominación «música celta» serve para **englobar** variedades musicais moi diferentes. / Os meus avós non saben bailar **hip-hop** pero bailan moi ben o **pasodobre**. / Gústame o ton **prateado** do teu coche novo: dálle un aire moi moderno. / Non deixes ir o neno á auga sen o **flotador**: aínda non sabe nadar. / A desertización e a escaseza de auga é xa un problema **global** no planeta. / Fun á **pratería** que me recomendaches pero non me gustou ningún dos aneis que vin. / O torpedo deu xusto na liña de **flotación** do destrutor e o buque afundiuse en segundos. / O noso país debe **dobrar** o investimento en I+D para alcanzar a converxencia con Europa.

Familia léxica de «dobre»: pasodobre, dobrar... / *Familia léxica de «flotar»:* flotadores, flotación... / *Familia léxica de «globo»:* englobar, global... / *Familia léxica de «prata»:* prateado, pratería...

3. Recluso, **planta**, **brando**, **sabre**, **recrutar**, **praga**, **clásico**, **frouxo**, **exemplo**, **ringleira**, **nobre**, **público**, **fragrancia**, **preito**.

Resposta aberta.

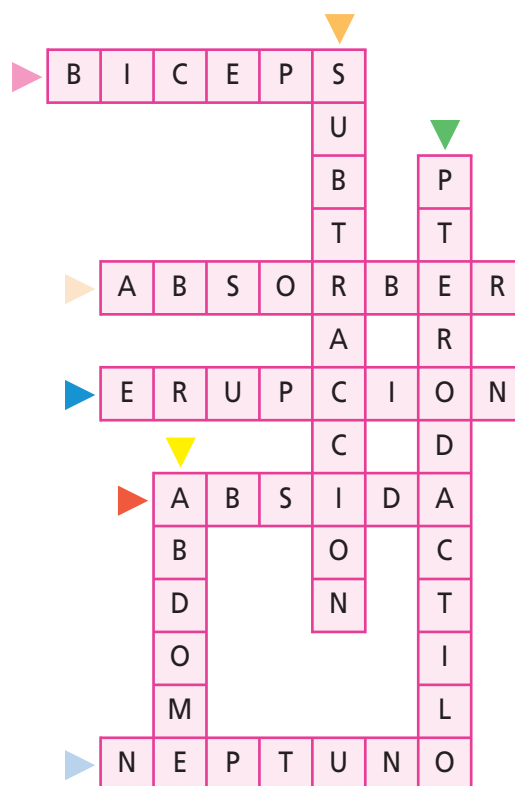
4. A ~~fleta~~ **frota** de guerra ~~ingresa~~ **inglesa** ten o ~~deble~~ **dobre** de barcos ca a alemá. / Ese ~~esclave~~ **escravo** do emperador é moi fraco pero na súa mocidade foi ~~gradiador~~ **gladiador**. / É un ~~placer~~ **pracer** escoitar a Xurxo tocando a ~~flauta~~ **frauta** e tamén o ~~erarinete~~ **clarinete**. / Colle o ~~prano~~ **plano** de Compostela e márcame cunha frecha o lugar onde está a ~~plaza~~ **praza** do Obradoiro.

5. ●● → bc, ●● → pt, ●● → bt, ●● → ps, ●● → bs, ●● → pc, ●● → bd, ●● → pn.

Os meus tíos acaban de un **adoptar** neno **exipcio**. / Durante a **autopsia**, o forense descubriu unhas estrañas lesións **abdominais** no cadáver. / Chegamos tarde ao banquete **nupcial** porque un **pneumático** do noso coche rebentou. / Acusábanos de **subtraer** varias carteiras, pero foi **absolto** por falta de probas. / Non entento a túa **obcecación** por facer unha **cripta** de mármore no cemiterio. / Acabamos de **obter**, en exclusiva, unhas declaracións do **subdelegado** do Goberno. / O meu **psicólogo** suxeríume que me sometese a unha sesión de **hipnose**. / O presidente da **subcomisión** parlamentaria decidiu **absterse** na votación.

6. O meu amigo Luís veume **retar** a unha partida de xadrez. – Os soldados tiveron que **reptar** coma serpes por debaixo daqueles arames. / Meu irmán superou sen problemas as probas de **aptitude** física para ser socorrista. – O teu titor dixo que tes problemas de **actitude**: protestas decote e non prestas atención. / Sara e Alberte están a piques de **adoptar** unha nena etíope. – É mellor que vaíamos a outra praia porque esa **adoita** está chea de xente. / Meu tío convidounos a **catar** o seu viño: estaba boísimo. – Na radio do barco acabamos de **captar** unha mensaxe de S.O.S.

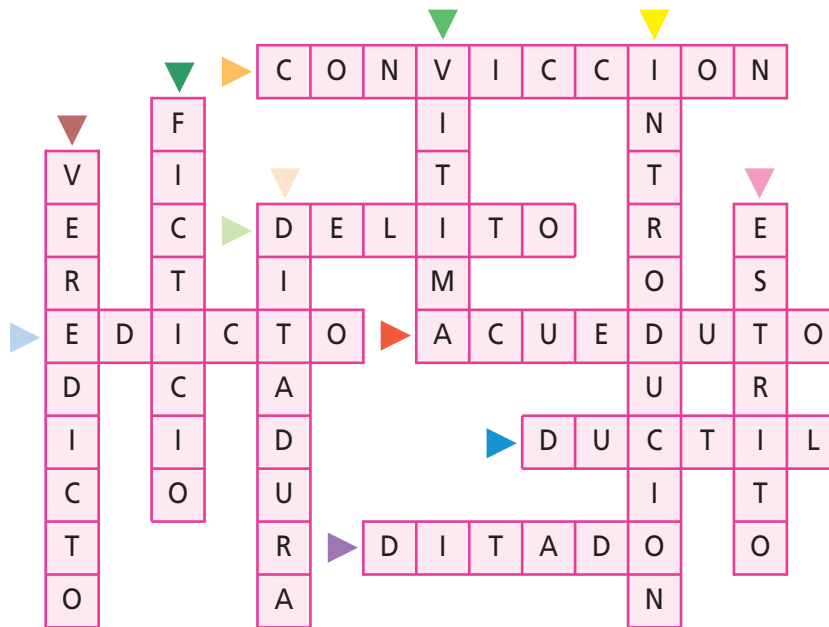
7. Encrucillado.

Resposta aberta.

8. Eucalipto – tríptico – ditongo – Exipto / Setembro – réptil – aceptar – inepto / Recepción – concepción – descripción – corrupción / Substantivo – abstracto – observar – ~~subtraendo~~ / Decepción – inserción – erupción – opción.

9. Encrucillado.

10. Segundo o *dicionario*, o adxectivo «*pictórico*» significa 'relativo á pintura'. / O *conductor* freou ao ver aquel estraño *obxecto* no medio da estrada. / O bebé de Ana e Xosé tiña *ictericia*, pero seguiron *exactamente* as *instrucións* médicas e o neno curou en pouco tempo. / Eu creo que buscar a paz por medio da forza é un *obxectivo contradictorio* en si mesmo. / O recuerdo daquel *lutuoso* momento provoca neles grande *aflicción*. / Se a miña *conxectura* é *correcta*, o problema no teu motor débese á mala *fricción* destas pezas. / Só teño unha *obxección* para ir ver esa película: a min a *ficción* científica non me gusta. / O moderno sistema de *succión* do meu aspirador evita que teña *contacto* co po na casa.

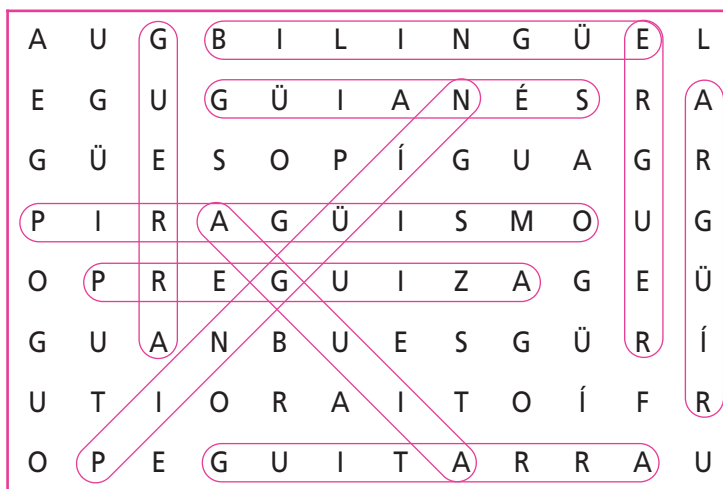
11. ~~Drogadite~~ – drogadicto. Construción - ~~costrucción~~. Vicerreitor - ~~vicerrector~~. Estrutura - ~~estructura~~. ~~Invite~~ - invicto. Destruitor - ~~destructor~~. Oitavo - ~~octavo~~. Producción - ~~producción~~. Vitoria - ~~victoria~~. Productivos - ~~productivos~~.

O furacán Dennis está a perder vigor [...], pero aínda con poder *destructor*, pois está a provocar inundacións en varios puntos do sueste do país. / Un taller didáctico organizado pola Fundación Barrié achega os cidadáns ás claves do deseño de Breuer [...] disporán dun xogo de *construción* de encaixables co que crearán seis cadeiras a tamaño real con *estrutura* de madeira. / O pivote Fran Vázquez, nado en Chantada, foi elixido polos *Magic* de Orlando co número 11 da primeira rolda do sorteo universitario da NBA. Vázquez converteuse así no *oitavo* xogador español en ser elixido no *draft*. [...] / O suízo Roger Federer ofreceu onte unha completa exhibición na súa cómoda *vitoria* sobre Andrew Roddick. O virtuosismo de Federer ponse a proba principalmente nas finais de *Grand Slam*, onde permanece *invicto*. / O presidente da Sociedade Española Interdisciplinaria de Sida (Seisida), Daniel Zulaika, destacou que mentres a finais dos anos oitenta o 70 % das persoas co virus eran *drogadictos*; na actualidade, dos máis de 3000 novos diagnósticos VIH positivos, a metade son por transmisión heterosexual. / Os investigadores galegos son «os máis *productivos*» do Estado se se compara o gasto por profesor coa súa *producción* de publicacións científicas, segundo o libro *Indicadores científicos de Galicia 1990-2003*. As conclusións do informe foron dadas a coñecer onte en Santiago por Félix de Moya, catedrático e *vicerreitor* de Novas Tecnoloxías da Universidade de Granada e director do estudo.

1. Que fala dúas linguas. → *bilingüe* / Instrumento músico de corda, cunha caixa de madeira en forma oval, estreita no centro e cun burato por riba do cal pasan as cordas, que van suxeitas a unha especie de barra de madeira. → *guitarra* / Argumentar razoadamente. → *argüír* / Mover de abaixo arriba, levantar. → *erguer* / Habitante da Güiana. → *güianés* / Ave de rapina diúrna, de gran forza e tamaño. → *aguia* / Deporte en que se fan carreiras con piraguas. → *piragüismo* / Conflito bélico. → *guerra* / Ave palmípeda propia dos mares antárticos incapaz de voar pero gran nadadora. → *pingüín* / Falta de vontade para traballar ou realizar calquera actividade. → *preguiza*.

Sopa de letras.

Resposta aberta.

2. De cativos, meu irmán e mais eu sobresañamos no deporte: eramos grandes piragüistas. / Cómpre evitar que as novas leis mingüen os dereitos das persoas monolingües en galego. / Quero que me traiades unha mesa da tenda de antigüidades vimos en Guitiriz. / Nós oñamos atentos o que el nos dicía, pero non entendiamos nada pola súa ambigüidade. / Os unguentos para a pel proporcionanlles pingües beneficios aos fabricantes de cosméticos. / Onte, cando sañamos da biblioteca, atopamos no chan uns libros de sociolingüística.

1. O iate do ~~exministro~~ *ex-ministro* tomou rumbo ~~oésudeste~~ *oés-sudoeste*. / Ana ten unha cea con algúns ~~excompañeiros~~ *ex-compañeiros* de filoloxía ~~galegoportuguesa~~ *galego-portuguesa*. / A ~~expresidenta~~ *ex-presidenta* finaesa deu unha conferencia sobre a ~~non-proliferação~~ *non-proliferação* de armas nucleares. / Vou ir co meu ~~foxterrier~~ *fox-terrier* a un curso ~~teóricopráctico~~ *teórico-práctico* de adestramento de cans. / O meu novo veciño é ~~excampión~~ *ex-campión* olímpico de ~~wáter-polo~~ *wáter-polo*.

2. *Quero que vós as dúas sexades as primeiras en saber a noticia.* → Quero que vó-las dúas sexades as primeiras en sabe-la noticia. / *Meu irmán acaba de cruzar a meta, xusto tras o corredor etíope.* → Meu irmán acaba de cruza-la meta, xusto tralo corredor etíope. / *Onde tes os cartos que che dei para pagar o alugamento do piso?* → Onde te-los cartos que che dei para paga-lo alugamento do piso? / *Meu pai vén cortar o pelo a esta barbaría todos os meses.* → Meu pai vén corta-lo pelo a esta barbaría tódolos meses. / *Por que non lles pasaches o balón a Xurxo ou a Luís? Ambos os dous estaban ben situados.* → Por que non lles pasáche-lo balón a Xurxo ou a Luís? Ámbolos dous estaban ben situados.
3. *Aeronáutica* → ae- / ronáutica; aero- / náutica; aeronáu- / tica; areonáuti- / ca. *Cruza-la ponte* → cru- / za-la ponte; cruza- / -la ponte; cruza-la pon- / te. *Guerreiro* → gue- / rreiro; guerrei- / ro. *Algunhas* → al- / gunhas; algu- / nhas.

Actividades

1. *Tras a praia, ascendendo case que en vertical, erguíase unha parede de cantís escarpados e no seu cume, escura e solitaria, alzábase a torre do faro.* / —Ese é o faro do avó —sinalou Roland mentres pousaban as bicicletas onda un dos camiños que descendían entre as rochas ata a praia. / —Vivides aí os dous? —preguntou Alicia. / —Máis ou menos —respondeu Roland—. Co tempo constrúin unha pequena cabana aquí embaixo na praia e pódese dicir que é a miña casa. / —A túa propia cabana? —inquiriu Max, tratando de localizala coa vista. / —Desde aquí non poderás vela —aclarou Roland—. En realidade era un vello alpendre de mariñeiros abandonado. Arranxeino e agora non hai queixa. Xa o veredes.
2. Resposta aberta.

A raia

Actividades

1. *Constituíntes xuntos:* beirarrúa, gardacostas, mediodía, pasamáns. *Constituíntes separados:* porco bravo, gato montés, sofá cama, moble bar.
 Por favor, garda as botellas de licor no *moble bar*. / O *gardacostas* perseguiu o barco dos contrabandistas. / O xabaril tamén pode recibir o nome de *porco bravo*. / Quedei con eles ao *mediodía* no pavillón de deportes. / Naquel documental vin como un *gato montés* cazaba un coello. / Multaron a Filipe por aparcar o seu coche enriba da *beirarrúa*. / Ti podes durmir no *sofá cama* que hai no salón. / Dille ao avó que se suxeite ben no *pasamáns* cando baixe as escaleiras.
2. En ~~Noite Boa~~ *Noiteboa* ceamos ~~peixesapo~~ *peixe sapo* guisado e de sobremesa turrón e noces. / A misa de ~~cabo dano~~ *cabodano* do ~~tenentecoronel~~ *tenente coronel* non é no ~~campo santo~~ *camposanto* senón na igrexa. / O alcalde deulles a ~~ben-vida~~ *benvida* aos participantes no campionato de pesca deportiva de ~~peixespada~~ *peixe espada*.

Palabras xuntas e separadas

3. Confórmome *con que* hoxe non nos marquen máis de dous goles. / Dixéronnos que xa non había entradas *conque* non puidemos ir ao concerto. / *Con que* frecuencia acostumas ir ao ximnasio? / Iso é como eu cho digo, *conque* non lle deas máis voltas. / O ordenador *con que* traballa Xoán é xa moi vello. / *Conque* estudes algo todos os días, aprobarás.

Xabier agora pregúntase *por que* Ana se anoxou con el. / Agora teño sono *porque* esta noite durmín mal. / Gustaríame saber o *porqué* dos vosos risos. / *Por que* queres ir de vacacións no mes de setembro? / Collín o paraugas *porque* parecía que ía chover. / *Por que* corres tanto se temos tempo de sobra?

Se *non* marchamos agora mesmo, chegaremos tarde ao cine. / O médico non quere facerche dano, *senón* curarte. / Non fai nada *senón* durmir e ver a televisión. / Non comas máis se *non* tes fame. / Aquilo non era un lobo, *senón* un raposo. / Pregúntome se *non* haberá por aí outro restaurante máis barato ca este.

Eu quero ir de viaxe a París e os *demais* queren ir a Roma. / Agora pensa só en poñerte mellor, o *demais* non ten importancia. / Eu non estaba cómodo na discoteca: alí había xente *de máis*. / Temos necesidade *de máis* mantas porque as que hai son poucas. / Viñeron todas: Ana, Carme e as *demais* compañeiras de clase. / É mellor que cales: estás a falar *de máis*.

4. Disque - ~~dis que~~. Polotanto - polo tanto. Arreo - ~~a reo~~. Entretanto - entre tanto. Adrede - ~~a drede~~. Dabondo - ~~de abondo~~. Enseguida - ~~en seguida~~. Apenas - ~~a penas~~.

Manuel antes visitábanos moito, pero agora *apenas* vén por aquí. / Eu creo que el ten razóns *dabondo* para estar anoxado convosco. / De collermos este atallo, chegaremos á casa de Paulo *enseguida*. / Os bombeiros traballaron *arreo* para tratar de apagar o incendio. / Non sei onde estará Xulia. *Disque* ía facer unhas compras á vila. / Eu cambieille o cueiro ao bebé. Marta, *entre tanto*, preparoulle a merenda. / Este é o quinto cartón amarelo de Ronaldo, *polo tanto* estará un partido sen xogar. / Uns din que rompiches os pratos accidentalmente, outros din que foi *adrede*.

5. $18 + 11 =$ vinte e nove / $8 \times 4 =$ trinta e dous / $56 - 31 =$ vinte e cinco / $51 : 3 =$ dezasete / $13 + 15 =$ vinte e oito / $51 \times 4 =$ douscentos catro / $92 : 4 =$ vinte e tres / $42 - 26 =$ dezaseis.

6. Debemos ir máis ~~aprésa~~ *á présa* porque o noso autobús sae dentro de ~~vintecinco~~ *vinte e cinco* minutos. / ~~Desúpeto~~ *De súpeto* escoitei que petaban na porta. Se cadra era meu irmán, ou ~~tal vez~~ *talvez* fose un veciño. / Mónica paseaba ~~de vagar~~ *devagar* pola praia, ~~entre mentres~~ *entrementes* eu descansaba sobre a miña toalla. / Luísa estivo lesionada moitas semanas; ~~contodo~~ *con todo* marcou dezaseis goles esta tempada. / Come ~~a modo~~ *amodo* que, saíndo dentro de media hora, aínda chegamos á reunión ~~a tempo~~ *a tempo*. / Ese coche leva máis de ~~tres-centos~~ *trescentos* días aparcado ~~enfrente~~ *en fronte* da miña casa. De quen será? / Agarda un chisco, que o médico vén ~~de contado~~ *decontado*. El vive ~~acarón~~ *a carón* da nosa casa. / ~~Desde~~ *Des que* Xoán fixo ~~vinteún~~ *vinte e un* anos só pensa en ir de viaxe a Nova Zelandia.

7. Resposta aberta.

1. **As** (→ regra 1) festas do **Entroido** (→ regra 7) en **Verín** (→ regra 2) son divertidísimas. / **Rosalía de Castro** (→ regra 2) inaugurou o **Rexurdimento** (→ regra 7) coa publicación de **Cantares gallegos** (→ regra 4) en 1863. / **Que** (→ regra 1) delicia de guiso! **Prestouche** (→ regra 1) a ti tamén? / **Segundo** (→ regra 1) o xornal **Galicia Hoxe** (→ regra 5), acaba de ser descuberto un novo satélite de **Saturno** (→ regra 2). / **O** (→ regra 1) **Dr.** (→ regra 3) **Henríquez** (→ regra 2) foi nomeado director do **Hospital Xeral** (→ regra 6). / **Onte** (→ regra 1) vin na **TVG** (→ regra 8) o capítulo **XIV** (→ regra 8) de **Pratos combinados** (→ regra 4). / **Querida** (→ regra 1) **Paula** (→ regra 2): **Escriboche** (→ regra 1) esta postal desde **Alemaña** (→ regra 2)... / **A** (→ regra 1) comezos do século **XX** (→ regra 8) fundouse a **Real Academia Galega** (→ regra 6).

2. Reunireime con **Vde.** ás doce en punto na **praza da Quintana** / Como ves ti ese problema? **Pensas** que o resolveremos antes do **Nadal**? / O **p**residente da **Xunta** reunirase mañá coa **d**elegada do **Sindicato Labrego Galego**. / As miñas clases na **Escola Oficial de Idiomas** comezan en **o**utubro. / Acabo de ler **Un millón de vacas** de **Manuel Rivas** e gustoume moito. / Saímos **da** **Coruña** no veleiro con rumbo **leste** e chegamos ata as **illas Sisargas**. / Onde se puido meter **Carme**?, **iría** á praia?, **sairía** de compras? / A **s**ocialista **Dolores Villarino** é a primeira muller que preside o **P**arlamento de **Galicia**. / Debes saber que **S**hiva non é unha **d**eusa do **b**udismo senón do **h**induísmo. / **U**xía **Pereira** fará un traballo sobre a **R**evolución **F**rancesa. **E**u fareino sobre o **N**eolítico. / Lin no xornal **A Nosa Terra** que o pasado **m**artes houbo un gran terremoto en **C**abo **V**erde.

3. **Óscar Pereiro**, un talento en alza. / **Óscar Pereiro** consolídase como un grande escalador após gañar unha etapa e quedar de décimo no **Tour**. **A** clave do seu éxito é a loita até ficar sen folgos. / **H**ai tres tipos de ciclistas no **Tour**: o líder que bater, o grupo de ciclistas que se conforman con estar detrás de **Lance Armstrong** intentando acadar unha das prazas do podio e os que dan espectáculo e loitan até o final sen deixarse amedrentar polo que leva a camisola amarela. **Óscar Pereiro** é desa terceira clase. **L**oitador onde os haxa, o de **Mos**, con 27 anos, puxo o ciclismo galego, de novo, no cume. / **C**unha vitoria e un segundo posto nos **P**ireneos demostrou que pasa por ser un dos mellores escaladores da actualidade. **D**e feito, afianzouse coa segunda praza na clasificación da montaña, por detrás do danés **Rasmussen**, que fixo puntos nas primeiras etapas da rolda. **M**oitos pensan agora que de non ser pola súa fatídica caída nos **A**lpes e por ter que facer de gregario do teórico líder do seu equipo, o colombiano **Santiago Botero**, hoxe estaría loitando polo podio en **P**arís.